5K - Zgodovina umetnosti

Načrt učnih enot:
Učna enota: Neoklasicizem, romantika in arhitektura prve polovice 19. stoletja

Vsebine:
- neoklasicizem: miselna izhodišča in teoretski vpliv, Winckelmann;
- David, Canova, Franc Kavčič in drugi;
- Goya;
- romantika: Géricault, Delacroix, Friedrich, Turner, Hayez;
- arhitektura v prvi polovici 19. stoletja: neoklasicizem, romantika in oživljanje historičnih slogov.

Časovna razporeditev: september – oktober

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- znal vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter analizirati umetniška gibanja prve polovice 19. stoletja in osrednje avtorje in njihova dela;
- razložil miselna izhodišča, teoretski vpliv J. J. Winckelmanna ter družbeno-politično ozadje (francoska revolucija, Napoleonovo obdobje, vzpon meščanstva) in njihov vpliv na umetniško ustvarjanje;
- zmožen analizirati ključna dela vodilnih predstavnikov neoklasicizma (David, Canova in drugi);
- poznal pomen Franca Kavčiča v slovenskem ter evropskem prostoru;
- razložil in vrednotil prehodno ter vizionarsko vlogo Francisca Goye med razsvetljenstvom in romantiko;
- znal analizirati pomebnejša dela predstavnikov romantike (Géricault, Delacroix, Friedrich, Turner, Hayez;in drugi) in razumel vlogo pojma sublimno za romantično estetiko;;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja neoklasicističnega in romantičnega kiparstva, slikarstva ter arhitekture.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejša dela in avtorje neoklasicizma in romantike (David, Canova, Franc Kavčič, Goya, Géricault, Delacroix, Friedrich, Turner, Hayez);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne in prostorske umestitve;
- je usvojil osnovno razumevanje Winckelmannovih teorij, družbeno-političnega ozadja ter ključnih razlik med neoklasično in romantično estetiko;
- prepozna in navede temeljne značilnosti arhitekture prve polovice 19. stoletja in pojem historicizma;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Realizem, impresionizem, rojstvo fotografije in slovenska umetnost 19. stoletja

Vsebine:
- realizem: Courbet in druge izkušnje v slikarstvu (Barbizonska šola, Millet);
- začetek impresionizma: Manet;
- impresionizem: Monet, Degas, Renoir;
- rojstvo fotografije;
- slovenska umetnost 19. stoletja in slovenski impresionisti.

Časovna razporeditev: november – december

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti prelomne premike v umetnosti druge polovice 19. stoletja od realizma do impresionizma;
- razumel družbeno-ekonomsko in kulturno ozadje (industrializacija, urbanizacija, razvoj tehnologije, vloga akademske umetnosti) in nov odnos do realnosti ter plenerizma;
- zmožen analizirati Manetovo vlogo predhodnika impresionizma ter preučiti tehnične in slogovne novosti impresionističnega slikarstva (ujetost svetlobe in trenutka, optično mešanje barv, motivika sodobnega življenja);
- razložil rojstvo fotografije in njen obojestranski vpliv na razvoj slikarstva;
- vrednotil razvoj slovenske umetnosti 19. stoletja ter poznal pomen, avtorje in nekatera osrednja dela slovenskih impresionistov;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja realizma, impresionizma, fotografije in slovenske umetnosti 19. stoletja.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejša dela in avtorje realizma, impresionizma ter slovenskih impresionistov (Courbet, Manet, Monet, Degas, Renoir, Jakopič, Jama, Grohar, Sternen);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne in prostorske umestitve;
- razume vlogo izuma fotografije in spremembo likovnih pristopov v drugi polovici 19. stoletja;
- prepozna in navede glavne značilnosti realizma in impresionizma ter njihov odraz v slovenskem prostoru;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Neoimpresionizem, postimpresionizem in secesija

Vsebine:
- neoimpresionizem in postimpresionizem: Seurat, Cézanne, Van Gogh, Gauguin;
- secesija v slikarstvu in arhitekturi: Klimt, Schiele, Maks Fabiani, Jože Plečnik.

Časovna razporeditev: januar – februar

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter analizirati smeri postimpresionizma ter secesije na prelomu iz 19. v 20. stoletje;
- prepoznal in analiziral individualne formalne ter vsebinske prenovitve postimpresionistov (Seuratov pointillisme, Cézannovo gradnjo prostora, Van Goghov ekspresivni barvni izraz, Gauguinov sintetizem in primitivizem);
- vrednotil vpliv postimpresionizma kot neposrednega temelja za umetniške avantgarde 20. stoletja;
- znal prepoznati značilnosti secesije v slikarstvu in arhitekturi s poznavanjem dela in značilnosti Gustava Klimta in pomembnih arhitekturnih stvaritev;
- primerno vrednotil arhitekturni ter urbanistični prispevek Maksa Fabianija in Jožeta Plečnika;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja postimpresionizma, secesije in arhitekture preloma stoletja.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna najpomembnejša dela vodilnih postimpresionistov (Seurat, Cézanne, Van Gogh, Gauguin) in predstavnikov secesije (Klimt, Schiele, Fabiani, Plečnik);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih del ter njihove časovne umestitve;
- je usvojil razumevanje prehodnega obdobja ob koncu stoletja (fin de siècle) in iskanja novih likovnih ter arhitekturnih izrazov;
- prepozna in navede temeljne slogovne značilnosti postimpresionizma ter dekorativne in konstrukcijske značilnosti secesije;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Zgodovinske avantgarde in arhitektura prve polovice 20. stoletja

Vsebine:
- rojstvo avantgard: fovizem (Matisse), futurizem in kubizem (Picasso, Braque);
- nemški ekspresionizem in ekspresionizem na Slovenskem;
- abstrakcija (Kandinski, Klee, Mondrian);
- Bauhaus, funkcionalizem in novo pojmovanje arhitekture (Le Corbusier);
- konstruktivizem;
- dadaizem;
- nadrealizem;
- avantgardna umetnost v Sloveniji in na Primorskem: Avgust Černigoj, Veno Pilon, Lojze Spazzapan.

Časovna razporeditev: marec – april – maj

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti ter primerjati ključna avantgardna gibanja prve polovice 20.stoletja;
- znal analizirati prelomne slogovne koncepte (ekspresionistično izraznost, kubistično razgradnjo forme in prostora, futuristično dinamiko, dadaistični ready-made, nadrealistično raziskovanje nezavednega, itd.);
- poznal vodilne skupine ekspresionističnega gibanja v Nemčiji;
- razumel izhodišče in rojstvo abstrakcije in poznal pomembnejša dela in glavne predstavnike;
- analiziral prenovitve v arhitekturi (šola Bauhaus, načela funkcionalizma in Le Corbusierjevo pojmovanje arhitekture);
- razumel in pravilno vrednotil specifičnost in pomen slovenske ter primorske avantgarde (Černigoj, Pilon, Spazzapan in drugi);
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja avantgardnih gibanj, teorije abstrakcije in moderne arhitekture.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna temeljna dela in predstavnike ključnih avantgardnih gibanj ter moderne arhitekture (Picasso, Braque,Matisse, Kandinski, Mondrian, Le Corbusier, Černigoj in drugi);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih avantgardnih del in njihove časovne umestitve;
- razume zgodovinsko ozadje ter radikalen odmik avantgard od tradicionalnega posnemanja narave;
- prepozna in navede temeljne značilnosti kubizma, ekspresionizma, abstrakcije, dadaizma, nadrealizma in funkcionalizma v arhitekturi;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Učna enota: Umetnost od druge polovice 20. stoletja do sodobnosti

Vsebine:
- glavne smernice razvoja umetnosti od drugega povojnega obdobja do sodobnosti (abstraktni ekspresionizem, pop art, konceptualna umetnost, performans, land art, street art ipd.).

Časovna razporeditev: maj

Pričakovani učni rezultati:
Dijak bo:
- zmožen vsebinsko, slogovno in kronološko opredeliti glavne značilnosti, ključne usmeritve in umetniške pojave od druge polovice 20. stoletja do danes;

- razumel premik umetniškega središča v New York ter preučil odziv na potrošniško družbo in masovne medije skozi pop art;
- analiziral prehod od materialnega predmeta k ideji v konceptualni umetnosti ter širitev umetniškega medija (performans, land art, street art ipd.);
- razumel in vrednotil pluralnost sodobnih umetniških praks ter njihov kritični odziv na aktualna družbena in tehnološka vprašanja;
- pravilno uporabljal temeljno strokovno izrazoslovje s področja sodobne vizualne umetnosti in novih medijev.

Minimalni standardi znanja:
Dijak:
- pozna glavne smernice in prepoznavne pojave umetnosti po drugi svetovni vojni (abstraktni ekspresionizem, pop art, konceptualizem, performans, street art ipd.);
- je zmožen osnovne vsebinske in slogovne analize obravnavanih sodobnih del in njihove časovne umestitve;
- razume širitev pojma umetniškega dela iz klasične slike ali kipa na proces, idejo, akcijo ali prostor;
- prepozna in navede temeljne značilnosti najbolj uveljavljenih smernic sodobne umetnosti;
- pri opisovanju in prepoznavanju umetniških del pravilno uporablja osnovno strokovno izrazoslovje.

Dokazi o doseženem znanju:
Sprotno formativno ugotavljanje znanja in končno sumativno preverjanje.

Nekatere vsebine, predvsem tiste vezane na sodobnejšo umetnost, vlogo umetnosti v družbi, estetska vprašanja itd., bomo opravnavali skozi celotno leto, ne preko kronološkega pristopa, pač pa preko primerjalnega z drugimi vsebinami in kritične debate v razredu.

Na podlagi dinamik dela v razredu in didaktičnih potreb bodo navede vsebine lahko delno prilagojene. Prav tako bodo lahko sumativna preverjanja dveh učnih enot združena v eno samo preverjanje ali drugače razporejena.

Spremljanje napredka in formativno preverjanje:
OBLIKE SPROTNEGA PREVERJANJA

- sprotno ponavljane / krajše spraševanje predelane snovi;
- domače naloge;
- ustna ali pisna analiza umetniških del;
- skupinsko delo v razredu;
- diskusija / razgovor o umetniških temah, razstavah, itd.

Povratna informacija in možnosti za izboljšanje:
Vzpostavitev učinkovite povratne informacije pri predmetu umetnostna zgodovina temelji na formativnem in sumativnem spremljanju napredka dijaka. Cilj je usmerjanje dijaka k avtonomiji pri učenju, samostojnemu in kritičnemu opazovanju ter analizi umetniških del.

Glede tega bom pri oblikah sprotnega preverjanja v razredu dijake opozarjal na strategije s katerimi lahko izboljšajo svoje znanje in spretnosti, pri sumativnem preverjanju pa preko pogovora jih opozoril na vrzeli, pomanjkljivosti in šibke točke in jim svetoval strategije preko katerih jih odpraviti.

Načini ocenjevanja in dokazi o doseženih rezultatih:
- ustno spraševanje;
- pisne kontrolke (z vprašanji odprtega tipa ali strukturiranega tipa);
- raziskave, predstavitve, analize del in avtorjev, krajši eseji (v pisni, ustni obliki s pomočjo ppt predstavitev, v obliki avdio ali videozapisa, itd.);

Kriteriji ocenjevanja (splošni za predmet):
Kriteriji ocenjevanja (splošni za predmet) *

Pri ocenjevanju ustnega spraševanja bom upošteval sistematično poznavanje učnih vsebin, s posebnim poudarkom na razumevanju in uporabi znanja; sposobnost samostojnega podajanja in povezovanja vsebin ter utemeljevanja trditev; zmožnost slogovne analize in smiselne primerjave del ter kritično-dialektične interpretacije; terminološko in jezikovno pravilnost.

Pri ocenjevanju kontrolk bom upošteval predvsem poznavanje učnih vsebin in smiselno podajanje; zmožnost slogovne analize in primerjave; sposobnost povezovanja, logičnega sklepanja in sinteze; jezikovno pravilnost in ustrezno uporabo strokovnega izrazoslovja.

Pri ocenjevanju raziskav, referatov, predstavitev likovnih del, krajšjih esejev bo poudarek na vsebinski izčrpnosti, analizi, izvirnosti, povezovanju, jezikovni ustreznosti, urejenosti oddanega dela, kritični uporabi in navajanju literature. Nadalje bom upošteval smiselno in suvereno podajanje, oblikovno kvaliteto predstavitve in skladnost s podanimi informacijami.

Pri končnem ocenjevanju bom poleg zgoraj navedenih kriterijev upošteval še zanimanje, trud in sodelovanje pri učnem procesu ter domače delo.

LESTVICA ZA DOLOČANJE OCEN

10 Dijak popolnoma in zelo poglobljeno obvlada učne vsebine, s celovitim vpogledom v različne aspekte obravnavane snovi. Snov zna meddisciplinarno povezovati, zelo logično in smiselno razčleniti, argumentirati in dograditi z zavestnim osebnim pristopom. Jezikovno izražanje in podajanje sta neoporečna.
9 Dijak zelo dobro obvlada učne vsebine in je pri tem sposoben poglobljenega in izčrpnega povezovanja in argumentiranja. Pri podajanju snovi kaže znake samostojnega dela in sposobnost tudi osebnega pristopa. Izrazoslovje je terminološko točno in bogato.
8 Dijak zanesljivo in poglobljeno obvlada učne vsebine in pri tem svoje trditve smiselno utemeljuje. Sposoben je logičnega povezovanja posameznih pojmov in argumentiranja. Izražanje je pravilno in tekoče.
7 Dijak celovito in dovolj jasno obvlada učne vsebine in je pri tem sposoben primernega povezovanja in argumentiranja. Podajanje je v glavnem tekoče in terminološko točno.

6 Dijak pozna osnovne pojme učne snovi, besedni zaklad pa je pri tem omejen. Znanje je večinoma faktografsko, sposobnost povezovanja pomanjkljiva, podajanje ni povsem samostojno.
5 Dijak skromno in pomankljivo pozna učne vsebine, obvladovanje specifičnega izrazoslovja je površno. Sposobnost povezovanja posameznih učnih vsebin je neustrezna, pri podajanju ni samostojen.
4 Dijak povsem nezadostno pozna učno snov, kaže nepoznavanje predmetnega izrazoslovja, zmedeno ter neurejeno podajanje.
2-3 Dijak kaže popolno nepoznavanje učne snovi, oziroma odklanja preverjanje ali ne odgovarja na vprašanja.

Pogoji za pozitivno zaključno oceno:
Dijak mora pri predmetu dokazati, da je usvojil vse ključne vsebine/pojme učne snovi letošnjega leta. Pri posameznih učnih enotah so navedeni minimalni standardi, ki jih mora doseči. Zaključna ocena ni avtomatično aritmetično povprečje sumativnih preverjanj.

Uvedeni učbeniki, delovni zvezki, berila, knjige in drugo učno gradivo, ki dijaka spremlja na svoji učni poti:
Pri predmetu je uveden sledeči učbenik: Capire l'arte 3. Dal neoclassicismo ad oggi, (ur. G. Dorfles, A. Vettese, E. Princi, G. Pieranti), založba Atlas, 2020.
Poleg učbenika bom uporabljal dodatno gradivo v obliki ppt predstavitev, video zapisov, spletnih virov, krajših člankov, esejev, ipd.